VELKOMMEN

Velkommen til HÖST!

For anden gang slår vi på Johan Borups Højskole dørene op til HÖST Nordisk Litteraturfestival. Med HÖST vil vi præsentere nogle af tidens største nordiske forfattere og forfatterskaber. Og vi vil sætte gang i en samtale om nordisk identitet, politik og mangfoldighed i en tid, hvor det nordiske er i forandring, til forhandling og - som festivalens tema lyder i år: I BEVÆGELSE. Det myldrer nemlig frem med rejselitteratur i Norden i disse år. Mens nordiske forfattere vandrer ud i verden, kommer flygtningestrømme til Europa og Skandinavien. Og mens vi finder os til rette i en ny tids nationalidentiteter, vender vi blikket mod den store verden. Allesammen bevægelser, der sætter aftryk i bøgernes verden. I år fokuserer vi på litteraturen I BEVÆGELSE, og festivalen kommer til at handle om både rejseromaner, fodrejser og eksil.

I bedste højskolestil starter vi dagen med morgensang, og vi spiser sammen til frokost og til aftensmad lørdag. Vi håber, at festivalens mange indslag vil give dig lyst til at diskutere videre over maden. Højskolens elever fra hele Norden – og fra andre steder i verden – er en aktiv del af festivalen, og du vil opleve, at de har sat deres præg på både indretningen af skolen og på programmet, hvor de optræder med en række indslag inspireret af festivalens tema.

Velkommen til HÖST og velkommen til Johan Borups Højskole!

Elisabeth Skou Pedersen, festivalleder
& Bjørn Bredal, forstander

INFO

HÖST Nordisk Litteraturfestival
Johan Borups Højskole
Frederiksholms Kanal 24
1220 København

Kontakt hoest@borups.dk
johanborups.dk/hoest
Facebook.com/hoestfestival
Instagram: @hoestfestival
#hoestfestival

Entré Gratis, men billet kræves.
Tilmeld dig på johanborups.dk/hoest

Madbillet (sandwich+aftenbuffet lørdag d. 6. oktober): 130 kr.
Køb billet på johanborups.dk/hoest

PROGRAM

FREDAG 5. oktober

KL. 17.00
ATLAS BOGTILLÆG RELEASE
Foyeren

KL. 17.00 - 18.30
FOOD TRUCK

KL. 18.30 -20.00
ÅBNING AF FESTIVALEN
Brandtale, oplæsning og musik / Anne Lise Marstrand-Jørgensen (DK) og Johan Borups Højskoles elever
Salen

KL. 20.00 - 21.00
FODREJSEN
Interview / Tomas Espedal (NO)
Salen

KL. 21.30 - 22.30
NYE REJSENDE
Reading og samtale / Tine Høeg & Sicilia Gadborg Høegh
Salen

BAREN ER ÅBEN KL. 17.00 - 22.00

LØRDAG 6. oktober

KL. 10.45
MORGENSANG
Salen

KL. 11.00 - 12.00
KÆRLIGHED OG FREMMEDHED
Samtale / Lina Wolff (SE) og Mara Lee (SE)
Salen

KL. 12.00 - 13.00
FROKOST
Spisesalen

KL. 13.00 - 13.30
JOHAN BORUPS HØJSKOLES ELEVER
Scenekunst
Salen

KL. 13.30 - 14.30
PASFOTOS
Interview / Einar Már Gudmundsson (IS)
Salen

KL. 14.30 - 15.00
KAFFEPAUSE
Foyeren

KL. 15.00 - 15.30
BRANDTALE
Khalid Albaih (SD)
Salen

KL. 15.30 - 16.15
STILSTAND OG RASTLØSHED
Interview / Mona Høvring (NO)
Salen

KL. 16.20-16.45
BRANDTALE
Liv Sejrbo Lidegaard (DK).
Salen

KL. 16.45 - 17.15
JOHAN BORUPS HØJSKOLES ELEVER
Dokumentarfilm
Salen

KL. 17.20 - 18.15
DE UROLIGE
Interview / Linn Ullmann (NO)
Salen

KL. 18.15 - 18.55
AFTENSMAD
Spisesalen

KL 19.00 - 20.00
NATUREN I BEVÆGELSE
Samtale / Theis Ørntoft (DK) og Liv Sejrbo Lidegaard (DK)
Salen

KL. 20.00 - 20.45
KLASSE OG IDENTITET
Interview / Thomas Korsgaard (DK)
Salen

KL 21.00 - 21.45
KONCERT
Katinka (DK)
Salen

KL. 21.45 - 22.45
MUSIK OG BAR
Foyeren

BAREN ER ÅBEN KL. 10.30 - 22.30

KL. 23.00
HÖST SIGER TAK FOR I ÅR!

Festivalleder og programansvarlig Elisabeth Skou Pedersen **Programkonsulenter** Bjørn Bredal, Jesper Brygger, Unn Aasdalen **Markedsføring og kommunikation** Sara Amrani **Redaktion** ATLAS / Alexander Rich Henningsen, Kristoffer Granov **Produktionsansvarlig** Anne Sofie Kluge **Grafisk design** Anne-Louise Hansen **Tryk** Nofoprint.

HÖST Nordisk Litteraturfestival er blevet til i samarbejde mellem Johan Borups Højskole, Göteborgs Litteraturhus og Nansenskolen og med støtte fra Nordisk Kulturfond, Statens Kunstfond og Svensk-Dansk Kulturfond **Stor tak til** Nordisk Kulturfond, Statens Kunstfond, Svensk-Dansk Kulturfond, Flatness in Space og alle højskolens elever og ansatte.

STATENS KUNSTFOND
svensk-danska kulturfonden
NORDISK KULTURFOND
JOHAN BORUPS HØJSKOLE KØBENHAVN
GÖTEBORGS LITTERATURHUS
Nansenskolen
Norsk Humanistisk Akademi

Nordisk Litteraturfestival

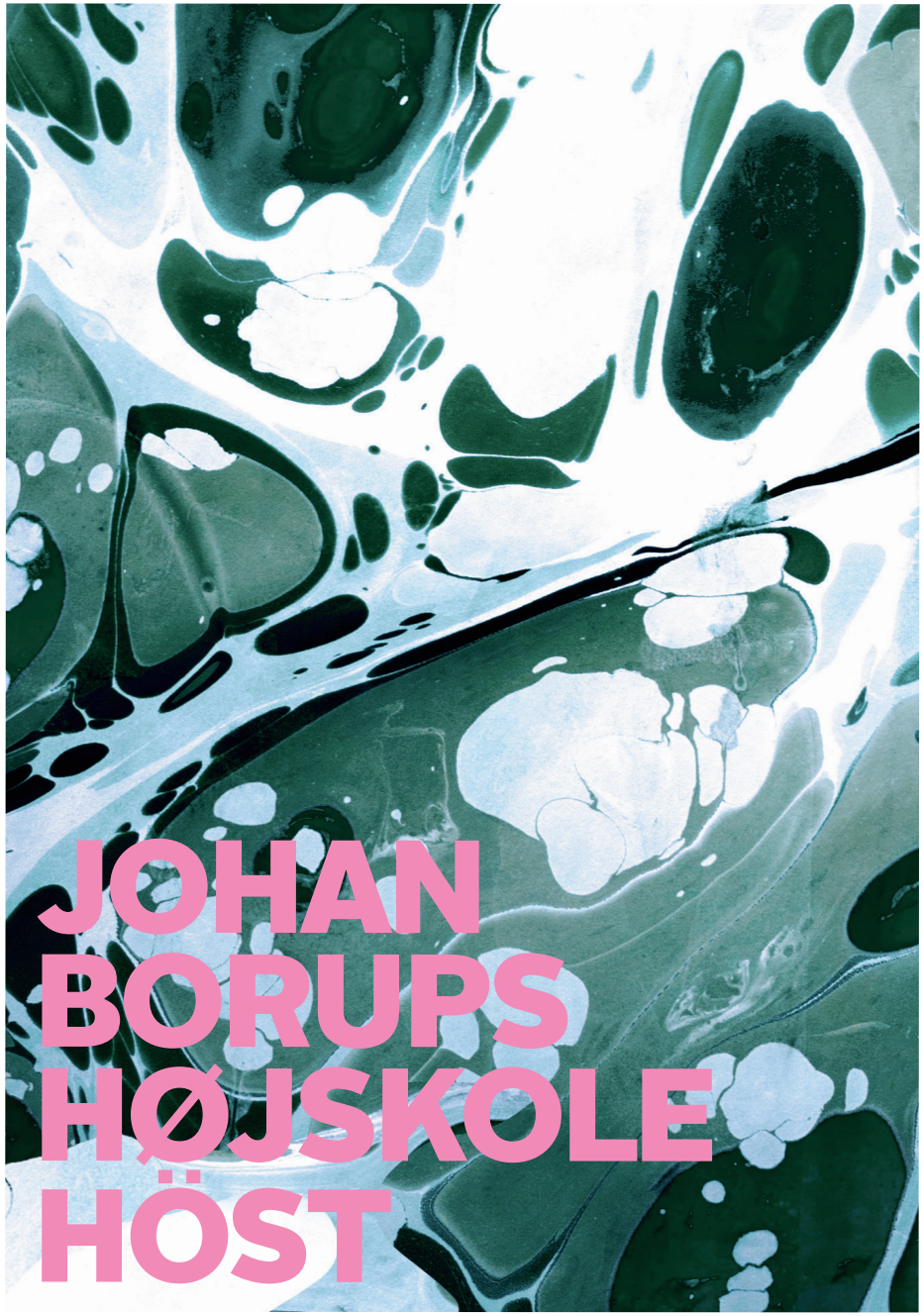

Linn Ullmann (NO) / Lina Wolff (SE) / **I bevægelse** / Einar Már Gudmundsson (IS)

Tomas Espedal (NO) / **Theis Ørntoft på ulvejagt** / Khalid Albaih (SD) / Mara Lee (SE)

Fredag d. 5. - Lørdag d. 6. oktober. Find vej Johan Borups Højskole - Frederiksholms Kanal 24 - 1220 København K. **Kontakt** hoest@borups.dk **Køb billetter og læs mere** johanborups.dk/hoest

FREDAG 5. oktober

KL. 17.00
ATLAS BOGTILLÆG RELEASE — Foyeren
Snup en øl og et gratis eksemplar af ATLAS bogtillæg #9 og mød folkene bag bladet. Magasinet er spækket med anmeldelser, interviews, essays og lange, eksperimenterende artikelformater. Læs blandt andet Klaus Rothsteins essay om forfatteres problemer med deres fortid.

KL 17.00-18.30
FOOD TRUCK
Du kan købe en bid mad i en food truck ved Frederiksholms Kanal.

KL. 18.30 - 20.00
ÅBNING AF FESTIVALEN
Brandtale, oplæsning og musik / Anne Lise Marstrand-Jørgensen (DK) og Johan Borups Højskoles elever — Salen
Festivalleder Elisabeth Skou Pedersen og højskoleforstander Bjørn Bredal byder velkommen, og elever fra højskolens forfatter- og sangskriverlinjer spiller og læser op. Herefter holder forfatteren Anne Lise Marstrand-Jørgensen brandtale med udgangspunkt i bogen *En flod skal være i bevægelse. Samtaler og erindringer om angst og depression*, der udkommer samme dag.

Anne Lise Marstrand-Jørgensen (f. 1971) er forfatter og aktivist. I 2017 vandt hun Politikens Litteraturpris for romanen Sorgens Grundstof (2017).

Elisabeth Skou Pedersen (f. 1987) er ph.d. i litteraturhistorie og journalist.

Bjørn Bredal (f. 1956) er forstander på Johan Borups Højskole og journalist.

KL 20.00 - 21.00
FODREJSEN
Interview / Tomas Espedal (NO) — Salen
Tomas Espedals forfatterskab kredser om vandringen, om at bevæge sig gennem landskaber, gennem bøger og følelser. Til dette arrangement vil Espedal fortælle om vandringens betydning for hans forfatterskab og om inspirationen fra andre forfatteres litterære fodrejser. **Interviewer: Bjørn Bredal.**

Tomas Espedal (f. 1961) har flere gange været nomineret til Nordisk Råds Litteraturpris, bl.a. for romanerne Gå - kunsten at leve et vildt og poetisk liv (2007) og Bergeners (2014).

Bjørn Bredal (f. 1956) er forstander på Johan Borups Højskole og journalist.

KL. 21.30 - 22.30
NYE REJSENDE
Reading & samtale / Tine Høeg & Sicilia Gadborg Høegh — Salen
Fra d. 12. oktober optræder Sicilia Gadborg Høegh på Det Kongelige Teater med monologen *Nye rejsende*, der er baseret på Tine Høegs roman af samme navn. Romanen handler om en ung gymnasielærers affære med en familiefar, hun møder i toget på vej til sin første arbejdsdag og desuden hendes ikke specielt vellykkede forsøg på at træde i karakter som voksen. Vi giver en smagsprøve på readingen, og efterfølgende vil forfatter Tine Høeg og skuespiller Sicilia Gadborg Høegh tale om arbejdet med at omdanne romanen til teater. **Moderator: Elisabeth Skou Pedersen.**

Sicilia Gadborg Høegh (f. 1986) er uddannet fra Musicalakademiet i 2008 og Statens teaterskole i 2013. Hun er en del af Det kongelige teaters faste ensemble.

Tine Høeg (f. 1985) er forfatter og cand.mag. i dansk og filosofi. Hendes debut Nye rejsende vandt Bogforums debutantpris i 2017.

Elisabeth Skou Pedersen (f. 1987) er ph.d. i litteraturhistorie og journalist.

BAREN ER ÅBEN KL. 17-22

LØRDAG 6. oktober

KL. 10.45
MORGENSANG — Salen
Start dagen med en sang på bedste højskolemaner!

KL. 11.00 - 12.00
KÆRLIGHED OG FREMMEDHED
Samtale / Lina Wolff (SE) + Mara Lee (SE) — Salen
Hvordan finder man forståelse hos et andet menneske? Dette spørgsmål står i centrum for de to svenske forfattere Lina Wolff og Mara Lees bøger. Wolffs roman *De polyglotta älskarna* (2016) undersøger mandens blik på kvinden, men også drømmen om at nærme sig et andet menneske. Lees *Kärleken och hatet* udkom tidligere i år og er en lyrisk afsøgning af kærlighed og had set gennem emner som andethed og racialisering. Til dette arrangement kan du opleve de to forfattere i samtale om kærlighed. **Moderator: Kamilla Löfström.**

Lina Wolff (f.1973) har udgivet tre romaner og vandt Augustprisen for De polyglotta älskarna i 2016.

Mara Lee (f. 1972) har udgivet to digtsamlinger og fire romaner.

Kamilla Löfström (f. 1970) er kritiker ved Dagbladet Information, ekstern lektor ved Københavns Universitet og oversætter fra bl.a. svensk til dansk.

KL. 12.00 - 13.00
FROKOST — Spisesalen
Fri snak over en sandwich.

KL. 13.00 - 13.30
JOHAN BORUPS HØJSKOLES ELEVER
Scenekunst — Salen
Oplev scenekunstelevernes fortolkning af festivalens tema: I bevægelse.

KL. 13.30 - 14.30
PASFOTOS
Interview / Einar Már Gudmundsson (IS) — Salen
Den islandske forfatter Einar Már Gudmundssons nyeste roman *Pasfotos* er en rejseskildring og en kærlighedsroman fra 1970ernes Island. Vi følger den unge mand Halli, der sammen med vennen Jonni drager fra Island til Norge for at tjene penge til den store Europarejse. Men måske behøver man ikke rejse længere væk end til Oslo for at finde de store eventyr og den store kærlighed? Til denne samtale kan du høre Gudmundsson fortælle om at skrive en roman, der er i bevægelse. **Interviewer: Bjørn Bredal.**

Einar Már Gudmundsson (f. 1954) er en af Islands største nulevende forfattere. Han vandt Nordisk Råds Litteraturpris i 1993 for Universets engle, der var tilegnet hans afdøde bror. I 2012 modtog han Det Svenske Akademis Nordiske pris.

Bjørn Bredal (f. 1956) er forstander på Johan Borups Højskole og journalist.

KL. 14.30 - 15.00
KAFFEPAUSE — Foyeren

BRANDTALER
Vi har bedt tre forfattere og kunstnere holde en række brandtaler om nordisk identitet. Hvad engagerer dem? Hvad indigner dem? Under festivalen kan du høre de inviterede talere folde sig ud om de emner, de brænder for.

KL. 15.00 - 15.30
BRANDTALE
Khalid Albaih (SD) — Salen
Hør tegner og skribent Khalid Albaih holde brandtale om emnerne eksil, identitet og bevægelse. Albaih lægger ofte pen til politisk sprængfarlige emner i sit virke som tegner og er ikke bange for at tage alvorlige sager op. Det har bl.a. bragt ham på kant med det sudanesiske styre. Desuden spillede Albaih med sine tegninger en vigtig rolle i det arabiske forår. **NB: Brandtalen bliver holdt på engelsk.**

Khalid Albaih (f. 1980) er tegner og skribent fra Sudan. Han opholder sig de næste to år i Danmark under fribyforfatterordningen, hvor han er inviteret af Københavns.

KL. 15.30 - 16.15
STILSTAND OG RASTLØSHED
Interview / Mona Høvring (NO) — Salen
Mona Høvring skriver om udfordringerne, sejrene og nederlagene ved at gå sine egne veje, selvom man er skrøbelig. Hendes bøger skildrer ofte kvindelige figurer, der tør gå imod strømmen med de afsavn og sorger, det indebærer. *I Venteværelset i Atlanten*, der udkom på dansk sidste år, skildrer Høvring en ung kvindes liv i en på én gang stilfærdig og tumultarisk periode, hvor hun arver et hus i Reykjavik og forelsker sig i en kvinde. **Interviewer: Unn Aasdalen.**

Mona Høvring (f. 1962) har udgivet ti bøger. Senest Fordi Venus passerte en alpefiol den dagen jeg blei født (2018), som også udkommer i dansk oversættelse i oktober.

Unn Aasdalen (f. 1963) er rektor ved Nansenskolen i Lillehammer.

KL. 16.20 - 16.45
BRANDTALE
Liv Sejrbo Lidegaard (DK) — Salen
Liv Sejrbo Lidegaard er en digter, der udforsker menneskets forhold til sine omgivelser i et sprog, der er sansemættet og på én gang afdæmpet og viltert. Hendes poesi kredser om, hvad det vil sige at være en del af et fællesskab, samt hvordan vi behandler hinanden og naturen.

Liv Sejrbo Lidegaard (f. 1986) er digter og uddannet fra forfatterskolen Litterär gestaltning i Göteborg. Hun debuterede i 2015 med digtsamlingen Fælleden, og tidligere på året udkom hendes anden bog Vi er her.

KL. 16.45 - 17.15
JOHAN BORUPS HØJSKOLES ELEVER
Dokumentarfilm — Salen
Se dokumentarfilm-elevernes filmantologi inspireret af festivalens tema: I bevægelse. Antologien kan også opleves i løbet af festivalen i skolens biograf.

KL. 17.20 - 18.15
DE UROLIGE
Interview / Linn Ullmann (NO) — Salen
Med *De urolige* har Linn Ullmann skrevet en gribende og intens fortælling om en datter og far, der forsøger at skabe en bog sammen. Undervejs bliver de dog overhalet af faderens alderdom, som gør samtalerne uforudsigelige og får tingene til at flyde ud, så man står tilbage med spørgsmålet: hvilke erindringer skaber egentlig et menneske? Bogen blev nomineret til Nordisk Råds Litteraturpris i 2016. Oplev Ullmann i en samtale om brud og bånd, familie og landskab. **Interviewer: Bjørn Bredal.**

Linn Ullmann (f. 1966) er prisbelønnet forfatter, kritiker og journalist og en af Norges største litterære stem-mer. Hun debuterede med Før du sover (1998) og har siden udgivet fem romaner.

Bjørn Bredal (f. 1956) er forstander på Johan Borups Højskole ogjournalist.

KL. 18.15 - 18.55
AFTENSMAD — Spisesalen
Lækker aftensmad fra højskolens køkken.

KL 19.00 - 20.00
NATUREN I BEVÆGELSE
Samtale / Theis Ørntoft (DK) og Liv Sejrbo Lidegaard (DK) — Salen
Vandringer på hærvejen og europæiske roadtrips: Liv Sejrbo Lidegaard og Theis Ørntoft er begge forfattere, der beskæftiger sig indgående med naturen og menneskets forhold til den - og i deres nye bøger tager de naturinteressen med på rejse. Lidegaard skriver om et Europa, hvor både miljøet og de sociale fællesskaber er under pres i *Vi er her*. Ørntoft udgav tidligere på året sci-fi-undergangsromanen *Solar*, der viser en menneskehed på vej mod snarligt kollaps. Mød de to forfattere til en samtale om naturen i bevægelse og læs også Ørntofts essay her i programmet om jagten på de danske ulve. **Moderator: Susanne Christensen.**

Theis Ørntoft (f. 1984) debuterede som romanforfatter i 2018 med Solar. Han har tidligere udgivet digtsamlingerne Yeahsuiten (2009), og Digte 2014, der ligesom Solar kredser om det post-apokalyptiske.

Liv Sejrbo Lidegaard (f. 1986) er digter og uddannet fra forfatterskolen Litterär gestaltning i Göteborg. Hun debuterede i 2015 med digtsamlingen Fælleden, og tidligere på året udkom hendes anden bog Vi er her.

Susanne Christensen (f. 1969) er en dansk-norsk kritiker og essayist. I 2011 blev hun kåret til årets kritiker i Norge og var nomineret til Kritikerprisen i 2015 for bedste faglitterære bog.

KL. 20.00 - 20.45
KLASSE OG IDENTITET
Interview / Thomas Korsgaard (DK) — Salen
Hvordan skriver man om et miljø uden at udlevere det? Hvordan skildrer man mennesker uden at udstille dem? Thomas Korsgaards bøger om en barsk opvækst i et socialt udsat miljø og kampen for at finde sig til rette som menneske sætter dette skisma på spidsen. Kom og hør ham fortælle om, hvad eksempelvis klasse betyder for sprog, identitet og seksualitet med udgangspunkt i romanerne *Hvis der skulle komme et menneske forbi* og *En dag vil vi grine af det*. **Interviewer: Jesper Brygger.**

Thomas Korsgaard (f. 1995) er forfatter til romanerne Hvis der skulle komme et menneske forbi (2017) og En dag vil vi grine af det (2018).

Jesper Brygger (f. 1974) er digter og kunstnerisk leder af Göteborgs Litteraturhus. Han har senest udgivet Transporterne (2017).

KL 21.00 - 21.45
KONCERT
Katinka (DK) — Salen
Til denne akustiske koncert kan du opleve Katinka Bjerregaards poetiske og personlige tekst- og sangunivers, der kredser om kærlighed, længsel og de udfordringer, det giver at være en følsom sjæl i en flimrende og til tider hård verden. Sammen med sit band udgav hun gennembruds-EPen *Lufthuller* i 2016, og den blev sidste år fulgt op af det anmelderroste debutalbum Vi er ikke kønne nok til at danse. Et udvalg af hendes tekster og digte udkom i bogen *Et hus af krop* i 2017. Gå ikke glip af Katinka og hendes ukulele!

Katinka (f. 1991) er sanger, sangskriver og digter.

KL. 21.45 - 22.45
MUSIK OG BAR — Foyeren
Baren er åben.

KL. 23.00
HØST SIGER TAK FOR I ÅR!

BAREN ER ÅBEN KL. 10.30 - 22.30

FILM, KUNST OG DESIGN.
Eleverne på Johan Borups Højskole optræder ikke bare som del af programmet, men har også skabt en række installationer, som du kan opleve rundt omkring på skolen. Læg f.eks. mærke til de smukke piedestaler skabt af eleverne fra Designlinjen og de vilde visuals som elever fra Arkitektur og Kunst viser i foyeren eller gå ned i skolens biograf og oplev en filmantologi om bevægelse skabt af eleverne fra Dokumentarfilm-linjen.

MØLLEGADES BOGHANDEL
kan du finde i foyeren, hvor de sætter spot på nordiske småforlag og festivalens forfattere. Møllegades Boghandel er en non-profit boghandel, der ligger midt i Nørrebros litteraturhjerte, Møllegade, som også rummer bl.a. LiteraturHaus og den engelsksprogede boghandel Ark Books, og som hver sommer holder litteraturfestivalen Lyse Nætter. Boghandlen fører et stort udvalg af nordisk og oversat kvalitetslitteratur og har bl.a. en hel væg dedikeret til nordiske forlag.

Q&A

Q & A / TOMAS ESPEDAL

Hvad betyder det for en forfatter at være i bevægelse?

»En forfatters arbeide består i hovedsak av å sitte i ro. Og vente. På noe som ikke kommer. Og der kommer det likevel, og så er man i gang, man skriver. Å skrive er en bevegelse. Man setter språket i bevegelse, aktiverer det. Og tankene, de skal løpe eller gå over en bokside. Bevege seg fra noe ikke synlig til noe synlig. Noe leselig. Å lese er også en bevegelse. Derfor er reisen ofte en metafor for både det å skrive og lese. Man trenger ikke å reise for å skrive. Noen ganger er det å reise bare en forstyrrelse av den konsentrasjonen man trenger for å sitte i ro. Fra der man sitter er alt allerede i bevegelse. Som når man sitter stille i et tog og naturen reiser forbi. Jeg liker å skrive i toget. Men ikke i et fly. Når den som skriver noen ganger reiser, er det som regel fordi han trenger en pause fra det å skrive. Når den som skriver noen ganger legger ut på en vandretur, er det som regel fordi han er trett av det å skrive, trett av det å lese, trett av litteraturen, trett av forfattere og kritikere og aviser og forlag og tidskrifter og hele den litterære verden. Han trenger å gå bort fra det hele, bevege seg langsomt mot noe annet, feks en lysning i skogen i en eng av gress hvor han kan legge seg ned og hvile.«

Hvad betyder det skandinaviske for dig?

»Når jeg tenker på det skandinaviske, så tenker jeg først og fremst på språk og noen forfattere som jeg virkelig kan like, spesielt de som er god til å beskrive natur. Landskapskildringen er ved å forsvinne fra den norske litteraturen, muligens også fra den danske. Jeg leser i hovedsak lyrikk, og der dukker det opp igjen, landskapet. Naturen. Skildringen av blomster. Av skyer. Av farger. Av dyr. Tenk bare på Fredrik Nybergs "Blomsterur". Eller Inger Christensens "Brev i april". Eller Knut Hamsuns "Pan". For meg er dette skandinavisk verdenslitteratur.«

Hvordan balancerer man at være bevidst om sit ophav med et udsyn mod verden?

»Jeg vet ikke hvor man har sitt opphav. Men jeg mener bestem at et lite område utenfor mitt vindu kan si en hel del om verden. Når man leser Faulkner er man i USA, i sørstatene, men man er også i Norge. Eller Danmark. Alle steder hvor det finnes gress, hvor det finnes rasisme. Jeg er vokst opp i en kald leilighet i en bygård like ved en kirke. Denne leiligheten finnes i alle byer. Når jeg for første gang kom til København var det som å komme hjem. Ikke fordi København ligner Bergen, det gjør hun heldigvis ikke, men fordi rommet jeg bodde i var identisk med det jeg hadde flyttet fra. Her skrev jeg min første roman. Den handlet i hovedsak om det å flytte, å reise ut, om å se verden for å kunne skrive. Sånn er det ikke lenger for meg. Jeg vil aller helst forbli der hjemme.«

At være på farten er kamp og forvirring

Den sudanesiske tegner Khalid Albaih er midlertidigt bosat i København. På internettets globale scene er han et verdensnavn, men i sit hjemland er han ikke velkommen.

Af Kristoffer Granov · Illustrationer Khalid Albaih

Khalid Albaih har været i bevægelse hele sit liv. Hans familie har skiftevis været eksileret og været i hjemlandet Sudan i flere generationer. På godt og ondt har det skabt et blik på verden, der er formet af at have set forskellige kulturer og politiske systemer. Han fremdrager sin daglige gang på Københavns Hovedbibliotek som eksempel.

»Hvis jeg ikke var blevet inviteret hertil, ville jeg jo ikke have fået inspirationen til det bibliotheksprojekt, jeg drømmer om at lave i Sudan«, fortæller han.

Khalid Albaih er født i Rumænien af sudanesiske forældre, der var bosat i Bukarest som diplomater. Senere faldt familien i unåde med det nye styre i Sudan, og familien har levet mange år i eksil i Qatar. For tiden er han bosat i Københavnn som en del af fribyforfatter-ordningen, der styres af den uafhængige organisation ICORN (International Cities of Refuge Network), byer og regioner tilbyder værtskab til forfulgte forfattere og kunstnere. Byer, der deltager i ordningen, "adopterer" en forfulgt kunstner i to år og stiller blandt andet bolig til rådighed. Udvælgelsen foregår i samarbejde med PEN International og i Københavnn er det Hovedbiblioteket, der er Albaihs vært.

Under begivenhederne, der i dag er kendt som Det Arabiske Forår, knyttede Albaih sig til ligesindede i andre arabiske lande via sociale medier. Hans politiske tegninger spillede en væsentlig rolle i den online-aktivisme, der i sidste ende medvirkede til at bringe flere totalitære regimer til fald. En karikatur af den egyptiske diktator, som han havde publiceret på nettet, endte med at blive kopieret og stencileret på husvægge i Cairo. Hans måske mest berømte tegning forestiller to syriske drenge i hver deres tragiske situation. Den ene i en bombet ruin i Aleppo, den anden druknet på en strand i Europa. Overskriften er

@Khalidalbaih

er tegner og skribent fra Sudan. Han opholder sig de næste to år i Danmark under fribyforfatterordningen, hvorunder han er inviteret af København.

Han blev født i Rumænien i 1980 som søn af en sudanesisk diplomat. Han er opvokset i Khartoum, Sudan, men har i det meste af sit voksne liv boet i Qatar. Hans tegninger er blevet bragt i bl.a. CNN, The Guardian, New York Times, BBC og Al-Jazeera. Khalid Albaih publicerer løbende sine tegninger på Facebook og Instagram.

Hans seneste virale tegning forestiller den omdiskuterede amerikanske fodboldspiller Colin Kaepernick. Tegningen har fået sit eget liv og er blandt andet blevet trykt på t-shirts og båret af amerikanske rappere som støtte.

Choices for Syrian Children, nedenunder tegningerne står der henholdsvis, If you stay og If you leave. Tegningen blev en viral sensation, der blev delt tusinder af gange på sociale medier og gav Khalid Albaih opmærksomhed fra stort set alle internationale medier. Til CNN fortalte han ved den lejlighed, at han udover at ville skabe opmærksomhed om en desperat situation i Syrien finder det naturligt at arbejde med flygtningekrisen, fordi han også selv er flygtning.

Khalid Albaihs arbejdsplads er internettet. Et grænseløst virvar i stærk kontrast til både de udtryksmæssige og fysiske begrænsninger han har måttet leve med hele sit liv. »Jeg er fra internettet. Det er der, jeg føler, jeg virkelig er fra, fordi der var meget, vi ikke måtte, men internettet gav os lov. Vi kunne ikke få visum som børn, det var svært for familier at rejse, men internettet blev vores adgang til chatrooms, hjemmesider og blogs,« fortalte han i et interview, da han ankom til København som fribyforfatter.

Khalid vender sine egne erfaringer med at lære og blive inspireret af Skandinavien til den danske debat om flygtninge og indvandrere. Hvis man ikke har erfaret, hvor uproblematisk det kan være, at forskellige kulturer kan leve sammen, ser man det som et større problem, end det egentlig er, mener han. »Ved de ikke, hvor dumme de lyder,« spørger han eksempelvis til debatten om obligatoriske håndtryk ved statsborgerskabsceremonier.

Eksilerfaringen er essentiel for hans arbejde. Alle de steder han har boet i sit liv, har han aldrig været hjemme. Albaih beskriver situationen som en konstant kamp, men også som noget, der har været identitetsskabende for ham som kunstner:

»Når du er for komfortabel, har du ingen grund til at bekymre dig om verdens tilstand,« siger han og fortsætter: »Når man hygger sig derhjemme med at indrette sin lejlighed, har man ikke den store grund til at bekymre sig om resten af verden eller andres problemer, og det er fuldstændig forståeligt, men det er også derfor, de fleste gode intellektuelle kommer fra en tilstand af kamp. Hvad enten det er en indre eller en politisk kamp. Hvis du ikke har den kamp, er det heller ikke sikkert, du har sulten efter at ændre ting.«

»Det kræver en grund at blive til den, man er. Ellers bliver man det ikke. Jeg ville elske at eje et hus og være tryg og komfortabel, men så ville jeg nok også være en anden kunstner. Så ville jeg måske sidde derhjemme og lave kubisme i stedet for at tegne politiske tegninger.«

Før Khalid Albaih ankom til Skandinavien, havde han et indtryk af regionen som et noget nær paradisisk område, fortæller han, og sammenligner Sverige med Wakanda, det fiktive afrikanske imperium i Marvel-filmen *Black Panther*.

»Første gang jeg hørte noget som helst negativt fra den her del af verden, var da ham nordmanden skød alle de unge på øen. Folk var chokerede. Sker den slags i Norge?« Skandinavisk identitet er for den nogenlunde nytilkomne betragter særligt bemærkelsesværdig, fordi vi ifølge den sudanesiske tegner har et grundlæggende positivt selvbillede:

»Noget jeg har bemærket her, siden jeg ankom, er, at skandinaver ser sig selv som gode. Standarden er, at vi er gode. Så når noget sker, der får folk til at indse, at det ikke nødvendigvis forholder sig sådan, så er det chokerende. Du kan ikke være det samme Skandinavien med militær bevogtning på gaden og krigsførelse i Afghanistan. Måske har I brug for at tale med nogen,« siger Albaih med et smil, »en psykolog måske.«

-Hvad betyder det for dig som kunstner at være i bevægelse?

»Jeg har aldrig kendt til andet. Siden jeg var barn, har vi rejst. Min far var diplomat, men da vi kom tilbage til Sudan, kom han i fængsel. Så tog vi afsted igen. Først til Saudi Arabien, men det duede ikke og så videre til Qatar. Dér kan du bo i hundrede år og aldrig blive en qatarer. Så at være i bevægelse betyder, at du ikke slår dig ned, og det har både positive og negative sider. På en måde bliver du til det, som der er behov for, du lever op til. Du har ikke et privilegium til bare at gøre, hvad du har lyst til. Når du er et sted, hvor man ikke kan tale om politik eller lave satiretegninger, er du et sted, hvor du ikke har råd til at gøre nogen fortørnede,« fortæller Albaih og konkluderer: »Når du er på farten, bliver du nødt til at hustle. Du bliver nødt til at finde din egen vej, og nogle gange skal du også finde dig selv.«

-Hvordan er det som kunstner at være i Danmark i forhold til, hvor du kommer fra?

»Her betyder førsteindtrykket en del. Her er jeg en flaskesamler, indtil jeg åbner munden. Så opdager folk, at jeg har amerikansk accent og nørdede briller. Du bliver altid set på som "den anden". Nogle gange med sympati og nogle gange med arrogance. Når man er i den situation, bliver man nødt til at finde nogle veje til at kanalisere de følelser. Jeg har været så heldig at være vokset op i en veluddannet familie, hvilket betyder, at jeg er vokset op med en følelse af selvværd, der betyder, at det ikke har haft så negativ indflydelse på mig, som det har haft på andre.«

Khalid Albaih mener at kunne se nogle lighedstegn mellem sin egen opvækst, og den han ser hos mange danske unge, der er vokset op med flygtninge eller immigranter som forældre. Ligesom andengenerationsindvandrere valgte Khalid heller ikke selv et liv i fremmede lande.

»Du kommer aldrig til at være "herfra", medmindre du bliver til noget andet, som du heller ikke er. Taler dansk på en bestemt måde, spiser gris og så videre. Den følelse af andethed får dig måske til at spørge, hvorfor du overhovedet er her, og du ved det ikke rigtigt, fordi det var dine forældre, der bragte dig hertil. Så du er konstant i en slags gråzone, og hvis du ikke finder en måde at kanalisere det på, så er det, at det kan gå galt, for en tilværelse på farten er kendetegnet af kamp og forvirring.«

Albaih vender tilbage til følelsen af selvværd som afgørende.

»Det er der mange mennesker, der ikke har, og så mister de sig selv. De kan ikke kanalisere den forvirrede følelse, fordi de ikke har redskaberne til det, og måske ved de ikke engang, hvad der foregår inde i dem selv. Så er der nogen, der begynder at kanalisere had, ligesom ham knægten der angreb synagogen, eller de unge der melder sig ind i IS.«

OM VORES SAMARBEJDSPARTNERE

OM NANSENSKOLEN Siden oprettelsen i 1938 har Nansenskolen Norsk Humanistisk Akademi på Lillehammer vært en konsekvent fortaler for fred og dialog, demokrati og rettssikkerhet. Nansenskolen og Nansen Fredssenter representerer en "hjernpendé humanisme". Nansen Fredssenter arbeider på Balkan, i Ukraina, Somalia, Afghanistan og andre av verdens konfliktområder, og forsøker å bidra til mellommenneskelig dialog.

– Unn Irene Aasdalen, forstander

På Nansenskolen undervises det i filosofi, litteratur, politikk og kunst. Skolen har tre linjer: En for Skrivekunst, en for Visuell kunst og en for Filosofi, litteratur og politikk. Alle studenter undervises i klassiske danneIsesfag, som bakgrunn for engasjement i dagsaktuelle saker, om det nå er innenfor internasjonal politikk eller løpende kulturdebatt.

OM GÖTEBORGS LITTERATURHUS Göteborgs Litteraturhus er en medlemsforening grundlagt i 2014. Dette er en unik konstruktion i skandinavisk sammenhæng. De rundt regnet 50 medlemmer består hovedsageligt af Göteborg-baserede litterære aktører: forlag, magasiner, litteraturaktivister, forfattersammenslutninger, poesikollektiver etc. Den udtalte ambition er at være et vitalt samlingspunkt og generator i det rige, mangfoldige göteborgske litteraturliv, et rum hvor litteraturen i Göteborg kan møde verden og vice versa. Göteborgs Litteraturhus har en særlig kærlighed til den ikke-kommercielle del af litteraturen og en særlig forpligtelse i også at formidle og kanalisere de stemmer og bevægelser, der ikke har en selvfølgelig plads i litteraturen.

– Jesper Brygger, kunstnerisk leder

ESSAY AF THEIS ØRNTOFT

DAGENE I PARADIS ER OVRE

Essay om ulvens tilbagekomst

Af Theis Ørntoft

I begyndelsen af september kørte jeg en tur til Vestjylland sammen med en veninde. Vi ville gå en tur i de plantager, hvor der eftersigende nu findes ulve i dagens Danmark. Jeg havde medbragt en lydoptager og en kikkert, som jeg fra tid til anden tog frem og panorerede hen over skovbrynene og de åbne felter, hvor fyrretræerne for nyligt var blevet fældet. Dagen var grå og vindstille. Af og til begyndte det at støvregne, det var den slags stilfærdige brusen, man aldrig bliver rigtig våd af, uanset hvor længe man går i den. Et sted kom vi forbi en nedlagt gård. Den lå på Paradisvej, men trods den prominente adresse syntes stedet at være ved at vokse sammen med naturen igen; postkassen i indkørslen var viklet ind i sort gaffatape, vel for at signalere at man ikke modtog nogen form for post. På gårdspladsen lå tingene spredt rundt, som om nogen havde smidt en håndgranat; toiletkummer og algebegroede håndvaske, et badekar, oversavede træstammer, brændestykker, børnecykler, legetøj, en motorsav, tøj, havestole og haveredskaber, alt lå smidt hulter til bulter rundt på grunden. Dørene i staldbygningen stod på vid gab og man fornemmede, at kaosset bare fortsatte derinde. Midt på gårdspladsen holdt en sølvgrå Audi A4 uden nummerplader. Græsset groede op omkring hjulene og i det hele taget så den ud til at have stået der et stykke tid; men af en eller anden grund var det svært at vurdere nøjagtig hvor længe. En måned? En uge? Jeg stod lidt og mærkede stemningen. Var bilen blevet parkeret her tidligere på dagen? Noget i mig frøs. Jeg gik om i baghaven hvor der stod et kæmpemæssigt drivhus. Også det var i gang med at forfalde, det meste glas var knust og der groede flere meterhøje plantestængler ud af taget. Vanrøgt, tænkte jeg, også da jeg kiggede ind ad husets vinduer; der lå et tykt grå gulvtæppe på laminatgulvet, en madras uden sengetøj, stuen gav et dystert genskin i eftermiddagslyset. Jeg gøs og skyndte tilbage til grusvejen.

Vi så aldrig nogen ulv i Stråsø Plantage nær Ulfborg. Jeg ved ikke, hvad jeg havde forventet. Vi så end ikke et tegn. Ingen spor af poter i gruset, ingen tuden, ingen ekskrementer, ingen flygtig skygge af et slankt hundevæsen inde mellem træstammerne. Menneskelig tilstedeværelse synes at stresse ulven. Ikke at det er noget jeg ved. Jeg har læst det et sted, ligesom jeg har læst mig til næsten alt andet, jeg ved om verden.

Alt i universet forfalder. Langsomt og uundgåeligt; det sker via naturlovene. Hvis man ikke hver dag gør et arbejde for at opretholde en given orden, vil den nedbrydes med tiden. Det gælder huse, haver og biler. Det gælder også menneskelige relationer; logikken synes at være i alt og naturvidenskaben har et navn for den – entropi. Hver dag er fuld af små tegn på den; en aften læner man sig tilbage ved spisebordet, stolens ryglæn løsner sig og man vælter bagover. Papkasserne ude på sommerhusets terrasse blødgøres langsomt af eftermiddagsregnen, indtil de til sidst går i opløsning. Man kommer hjem en sen aften og en af plakaterne er faldet ned fra væggen. Det er aldrig det modsatte, der sker. En stol reparerer ikke sig, selv hvis bare man venter længe nok, nedbrydning og forfald er uundgåelige processer i naturen, en fundamental og fremadskridende lovmæssighed; stuegulvene dækkes af støv, hvis ikke man gør rent, pludselig en dag er der en revne i væggen, og nogle måneder senere har den delt sig i to, fugten siver ind, skænderier begynder at opstå, umærkeligt, gennem gentagelser og hverdage, med en hastighed hinsides menneskets forståelse, måske nærmere geologiens; disse love skulpturerer vores livsbaner, de former vores verdener og relationer. Den sølvgrå Audi A4 foran den dystre gård; fuglenes ekskrementer ville dække taget og køleren indenfor få år. Dækkene ville tabe luft og blive flade, et efterår går, en vinter, et forår, en sommer og endnu et efterår; planeten svæver rundt om Solen i sin bane igen og igen og imens bliver bilen grøn af alger og mos, sæderne er nu for længst ødelagt af årstidernes skiften, en bøgestængel spirer ud ad forruden, snart et mindre træ med rødder ud af de hule vinduesrammer. Tusind år fra nu. Det er ingenting. Titusinde år, hundrede tusinde. Hundrede tusinde år, det er heller ikke meget. Men bilen ville være forsvundet. Et fingerknips i planetarisk tid.

For mig er meningen med et menneskeliv ikke svær at lokalisere. Den er at opretholde beboelige verdener. Bidrage til deres bæredygtighed. Det er et dagligt arbejde. Meningen med livet er ikke noget særlig stort, det er tværtimod noget meget småt. For mit eget vedkommende: At opretholde en orden i en lejlighed på Nørrebro. Et sommerhus på Møn. Relationer til venner, familie, kærester. Min krop, min empati. Min nysgerrighed, åbenhed og tolerance, alle de sociale økosystemer, jeg indgår i, og hvor forfaldet vil finde sted, hvis ikke jeg arbejder. Jeg ved ikke, om jeg er god til det. Jeg er ikke altid sikker på, jeg er så god til det.

Mennesket er destruktivt. Ja. Men vi er også et ordnende, organiserende fænomen i kosmos. Vi opfører ting, samler og bygger dem og bringer dem ind i en højere orden. Vi begyndte allerede med det i tidernes morgen, da vi

grundlagde de første civilisationer. Agerbrugets fødsel i Mesopotamien for 10.000 år siden; indhegninger af en fast lokalitet, et område, marker og huse, grænsedragninger. Domesticeringen af planter og dyr. Og ude bagved lå bjergene. Eller skoven. Det landskab, som med tiden, forestiller jeg mig, fremstod mere og mere ukendt. I den forstand begyndte vores kultur med indramningen af en have. Menneskets verden blev et afgrænset sted, som med sin orden stod i større og større modsætning til den mørke, kaotiske natur udenfor murene. I vore dage er kulturen mest en have i symbolsk forstand, for kulturen har for længst overskredet sine geografiske grænser, kapitalismens tidsalder har påvirket og forandret hver eneste kvadratmeter af planeten Jorden – der er ikke længere nogen natur 'derude'. Så hvorfor er det, at vi bliver ved med at tro det? Hvorfor bliver naturen i vores tanker alligevel ved med at ligge derude? Den mørke, kaotiske, destruktive og utæmmede natur i behørig afstand af den civiliserede kultur?

Når jeg cykler igennem Københavns gader, tænker jeg ofte på, at der ingen fysiske farer eller trusler er i det danske samfund. Selvfølgelig kan man blive slået ned på en bytur eller blive kørt over af en bus, hvis man er uheldig. Men der er ikke for alvor nogen trusler for den privilegierede senmoderne dansker: Jeg er øverst i fødekæden. Her er ingen farlige dyr, ingen slanger, løver eller isbjørne. Her

Er det fordi den kan slå vores børn ihjel? Fordi den tager vores kvæg? Er det de gule øjne, rovdyrets vilde blik, er det nedarvet i mig som en biologisk erindring om udsathed?

er ingen krig. Her er ingen diktator, ingen tysk besættelsesmagt, ingen selvmordsbombere, ingen naturkatastrofer, ingen vulkaner, tsunamier eller jordskælv. For mig giver det livet et præg af noget uautentisk. Jeg længes efter noget virkeligt, noget jordnært, en kropslig samhørighed med den materielle verden. Og det bliver ikke bedre af, at byen er fuld af luksus-karamelbutikker og flødebollebutikker. Flødebollebutikker – for voksne mennesker? Hvor uværdigt kan det blive? Jeg cykler videre gennem byen, blinkende lyskryds, rød, gul, grøn, disse børnefarver, alle er plastret ind i cykelhjelme og cykellygter, selv de små hunde på fortovet blinker i vintermørket, og hvis det fryser så meget som en grad, kommer en hær af saltspredere farende til undsætning og salter byens gader; folk skulle nødigt falde og slå sig. For blot nogle århundreder siden har det skandinaviske rum været fuld af trusler. Ting man kunne være bange for. Der var røvere i skoven, for eksempel, og det gav mening at være bange for dem, når man skulle på besøg i nabolandsbyen. Der har været en relativt stor sandsynlighed for, at man ville blive overfaldet af folk, som ville dig det ondt. Så du var bange. Jeg tror ikke, at ret mange i vor tids Danmark er bange på den måde. Til gengæld har vi angst. Angst for hvad? Det ved vi ikke, for her er ikke nogen røvere længere. Engang var diktatoren et menneske af kød og blod – nu er de tider forbi, nu er de blæst til atomer. Man fristes til at tænke, at vi er angste fordi der ikke er noget at være bange for. For angst lever i det abstrakte, det symbolske, det immaterielle og det usynlige – og derfor trives den så godt i vores højteknologiske virtuelle verdensmiljø, hvor solen vi arbejder i lyset af er elektrisk blå og stråler inde bag en skærm, og hvor kroppene kun bliver brugt når man farer stillestående afsted på et løbebånd i træningscenteret. Angsten trives i disse økosystemer, vilkårerne er perfekte, den trives som en bakteriekultur i et åbent sår. Personligt tror jeg, at de fleste jordboer for blot et par århundreder siden havde for travlt med at overleve til at gå rundt og udvikle angst; i de tider var man bundet til sit sted, sin gård, sit arbejde, det daglige slid med at skaffe mad, høste marken, passe dyrene, holde styr på de mange børn, kæmpe med sygdomme, frostvejr, venner og fjender. De boede stadig i verden, var integreret i den og bundet af den, angst er et overskud, en kraft der opstår når livet løsriver sig fra det materielle. Livet i tidligere bondetider har først og fremmest været et dagligt slid, det forestiller jeg mig, noget der skulle klares uden alt for stor ulykke, det blev ikke præsenteret for dig som nogen særlig fantastisk gave, som noget spektakulært eventyr af oplevelser og individualitet. Friheden er gift for mennesket. Da jeg sidste vinter var i Etiopien og vandre i bjergene, kom vi forbi en del drenge og piger der gik rundt og passede kvæg. Ofte sad de også bare på en sten med tørklædet viklet om hovedet og hyrdestaven over skuldrene og kiggede på os, mens vi travede forbi. Solen var nådesløs over det tørre ørkenlandskab, der var ikke meget andet at tage sig til her end at gå rundt og vogte dyr. Nogle af børnene løb efter os, det var ikke hver dag, der kom hvide mennesker forbi. Jeg vil tro, de er de fattigste mennesker jeg har set. Måske tager jeg fejl, og jeg påstår ikke, de så videre lykkelige ud. Men de lignede ikke nogen, der kæmpede med angst, personlighedsforstyrrelser og depression.

(Vi så ulve i Etiopiens bjerge. En tidlig morgen. Thomas vækkede mig i teltet, jeg tumlede ud og fulgte med ham hen til skråningen hvor vi kunne se ned over dalen. Og der, halvtres meter under os, løb de forbi os i den gyldne morgensol. Moderen og faderen forrest. Ungerne i en spredt vifte bag dem.)

Det siges, at ulven er et mytologisk dyr. Menneskets og ulvens historie fletter sig sammen et sted i urtågerne. De fleste palæoantropologer, jeg har læst, mener, at mennesket domesticerede ulven for 15.000 år siden et sted i slutningen af stenalderen. Dengang må ulven have været en konkret trussel, den luskede rundt i mørket omkring bålet og man har fundet på at kaste en luns kød ud til den fra det dyr, man stegte på bålet, for på den måde at undgå, at den tog et barn. Denne økologiske fredsaftale har gradvist integreret menneskets og ulvens livsmønstre i hinanden, indtil udspaltningen af en ny dyreart var en realitet og dette nye væsen levede nu ved menneskets side, jagede, hylede og vogtede for os om natten. Til gengæld skulle ulvehunden aldrig igen skaffe sin egen føde, den havde fået en anden art til at udføre arbejdet nu. Således migrerede ulven fra naturen ind i kulturen, fra det ukendte ind i det velkendte, og blev til hund. En intelligent evolutionær symbiose var en realitet.

Hvad er det velkendte? Det er det, som er indenfor. Det, som bor i haven. Planterne, dyrene og menneskene som lever i haven. Det er det velkendte. Og udenfor lever det ukendte. Ulven, for eksempel, den oprindelige, udomesticerede ulv, der forblev ude i mørket, udenfor tiden som en predatorisk omstrejfer i mytologiens tåger. Måske var det derfor, Nazityskland som den første stat i Europa fredede den, efter at ulven var blevet forsøgt udryddet siden middelalderen. Fordi den repræsenterede styrke og urkraft, var et symbol på den vidstrakte, mørke og utæmmede natur.

Myter fødes, når et givet fænomens oprindelse går tabt. Hvordan opstod verden for eksempel? Vi ved det ikke, men myterne om det er mange, senest har vi fået skabelsesberetningen om Big Bang, som med sit kosmiske superglimt skabte lyset og tiden og på mange måder mimer strukturen i en kristen skabelsesberetning. Hvad står i modsætning til myterne? Hverdagen. Hverdagen med sine hundrede banale mikrobegivenheder, mandag, tirsdag, onsdag, 2018 og 2019, solskin og snevejr, hente og bringe. I alle disse processer glimter det mytiske ved sit fravær. Eller gør det? Det handler vel om øjet, der ser. Jeg går rundt i Kvickly og handler ind. Det er tidlig aften på Nørrebro, alle triller deres røde kurv afsted, man kommer produkter ned i den; Urtekram-shampoo og peanutbutter, letmælk fra Thise eller Ånglamark. Samtidig, lige inde bag hverdagens overflade, er det en ur-situation. Sschh, se: En gruppe aber bevæger sig rundt i deres habitat og finder føde. Kvinden, der på denne onsdag aften i september føder et barn på Rigshospitalet; hun ligger og råber på fødeafdeling C, tøjet bærer kommunens logo, slanger og drops går ind i hende og på en skærm ved siden af sengen blinker digitale cifre. Samtidig er det en ur-situation: Et kvindedyr føder en unge. Slim, blod, afføring og materie, væsker, der øjeblikkeligt skjules af vejen i enhver civilisation, vælter ind i verden. Jeg går ned i Londons eller New Yorks undergrund; et varmt lufttryk rammer mig idet et metrotog standser og åbner dørene, over mig er luften fuld af lystaver og højtalerstemmer, der annoncerer forsinkelser eller sporændringer. Og samtidig står jeg i Underverden. Dette er Hades, Hel, Helvede; metroerne er hvide orme, der snor sig gennem tunnellerne, jeg rejser gennem samfundets underjordiske gange, forbi floder og rødder, indtil jeg nogle minutter senere står af på en anden station, finder op ad metroens rulletrapper, flere hundrede meter synes det, jeg træder ud i byens lysinferno og skrår over gaden, det er blevet mørkt. En prostitueret kalder på mig inde fra en gyde. Hun er en sirene. En sirene, der lokker mig fra en gammel tid.

Sådan er det for mig. Scanningen af hverdagen er altid dobbelt; den er konkret og materiel, skjuler ingen mysterier. Samtidig er den mytisk. Uforståelig som en drøm, man altid har drømt.

Også ulven kunne beskrives i forskellige perspektiver. Leksikalsk og fysiologisk, ulven er 800.000 år gammel og har sin oprindelse i mellemste Pleistocæn, den opnår en kropsvægt på mellem 36-45 kilo, lever i kernefamilier hele livet, der findes 300.000 individer på verdensplan, som regel er den øverst i fødekæden, undtaget de områder, hvor den lever tæt på tigeren eller mennesket. Jeg kunne også beskrive den som et kulturelt symbol. Ulven optræder i et væld af kosmologier verden over, fra de eurasiske over det amerikanske til de skandinaviske, og alle steder repræsenterer den noget nær det samme: Fare, ondskab, ødelæggelse. Alle kender fortællingerne om Den store stygge ulv, Peter og ulven, De tre små grise, Rødhætte og tallose andre variationer over fortællinger, som ingen ved hvor gamle

Ulven er et kaoselement, se hvordan den vandrer ind i trygge Danmarks gyllegeografi, ligeglad med at der ligger etland her, den er som et spejl for os.

er. Den optræder også i Bibelen, hvor vi hører om ulven i fåreklæder. I nordisk mytologi er der Skoll, den ulv der ved Ragnaroks komme vil sluge Solen, mens bror Hati sluger Månen og Fenrisulven æder Odin. Det er stærke kræfter at tillægge ulven, at æde selveste lyset og den øverste Gud. Selv i vores senmoderne tid er ulven tung af symbolik. Sjældent har et dyr fået så meget opmærksomhed som da det blev officielt at den var indvandret til de vestlyske plantager. Så hvad symboliserer den da i moderne tid? Formentlig det samme som altid. Der er noget tidløst og evigt over symbolernes verden – ulven er det dyriske, det ukendte, kaos, seksualiteten, Den Fremmede, den kraft, der ødelægger civilisation, det ukultiverede og utæmmede, det ikke-sprogliggjorte, det som huserer udenfor paradisets mure, den mørke plet på landkortet. Vi tror altså stadig i 2018, at det fremmede findes derude.

Hvad hvis man for en stund vendte blikket indad i stedet? Ind mod det velkendte. Mod kroppen for eksempel. Der findes vel ikke noget mere velkendt end ens egen krop. En samfundsbørgers krop. For er det ikke det vi først og fremmest er – samfundsborgere? Man er først og fremmest en borger i et samfund, det er som en sådan, man slår øjnene op om morgenen – som medlem af det danske samfund. Først lidt længere nede på listen over hvem man vågner op som, står der, at man er et menneske. Og endnu længere nede står der, at man er et dyr. Et dyr, som bor på en planet der cirkulerer rundt om en brændende lyskugle i et uendeligt sort univers, og det er da meget sjovt, det slår én en sjælden gang imellem, når tankerne har en ledig stund, tænk sig engang, at man er et dyr! På en planet! Solen lyser ned på den! Den skinner ikke bare, den er virkelig en brændende kugle! Jaja, det er da meget pudsigt, tænker man, men først og fremmest er man en samfundsborger, alt det andet, det med dyret og den brændende ildkugle, det er en pudsighed, der dukker op en sjælden gang imellem i tankestrømmen, det er ikke noget, man tænker mere over, idet man stiger ud af sengen og går ud på badeværelset og tisser. Det er en samfundsborger, der står her og tisser. En aften, det husker man pludselig, hørte man nogen i fjernsynet, der begejstret råbte, vi er rumvæsener! Vi er rumvæsener, for helvede! Og man tænkte et øjeblik over det og måtte sande, at det var morsomt. For det er jo rigtigt. Men så er det heller ikke mere end det, blot en spøjs pudsighed, ikke noget, man vil tænke for meget over. For det er først og fremmest en samfundsborger og ikke et rumvæsen, der står her og tisser.

Hvis man i jagten efter det mystiske ukendte rejser en tur ind i kroppen på denne samfundsborger i stedet for ud i skoven eller til et fremmed land, så kommer man på et tidspunkt til hjertet. Hvad er hjertet. En pulserende kødklump, der sender rødlig væske rundt i den levende organismes kredsløb. Men hvorfor banker det overhovedet, hjertet. Hvilken kraft står bag, hvad får det til at arbejde, hvad er liv? Ingen ved det. Og hvis man rejser længere ind, ankommer man på et tidspunkt til endeløse kolonier af mikrober og bakterier. Millioner og atter millioner af bakterier. Verdener af dem. Vi ved næsten ingenting om disse livsformer. Andet end at vi består af dem. Vi er omvandrende arrangementer af bakterier, molekyler og celler. Og inde i cellerne er der verdener af DNA. Lange helix-snoede trapper af matematik. Haha, vi består af dem, ja? – Af endeløse snoede tråde af koder og tal? Ja, rigtigt. Og vi ved ikke hvor de kommer fra. Vi er omvandrende mysterier af trappesnoet supermatematik, Danmarks miljøminister – når han om formentlig ikke så længe stiller sig på talerstolen i Folketinget og lovgiver et eller andet mod ulven, så er han selv en verden af mysterier og mørke, han er selv det dyriske, det ukendte, det underbevidste, det morderiske, det biologiske, alt det ukendte og fremmede er lige indeni i hans hoved, han er bakterier og helix-snoede trapper af genkoder; Francis Crick og James Watson der opdagede DNA, har ingen idé om hvor det stammer fra. Deres bedste bud er det ydre rum.

Så hvorfor er vi bange for ulven? Er det fordi vi har brug for et sted at placere det ukendte, udenfor os selv? Er det fordi den kan slå vores børn ihjel? Fordi den tager vores kvæg? Er det de gule øjne, rovdyrets vilde blik, der ligger nedarvet i mig som en biologisk erindring om udsathed? Man kan tænke over mulighederne og formentlig vil man finde fragmenter af sandhed rundt omkring. Sådan er det som regel. Men man kan også tænke sig ulven som et sendebud. Som et sendebud eller et varsel. På samme måde som Donald Trump er et sendebud eller et varsel. Trump er trickstеren, arketypen, der springer frem fra æsken i forvirrede tider. Det er os selv, der har produceret ham. Vi kan foragte og hade ham så meget vi vil, vi hellige gode mennesker, men han blot er et spejlbillede af os selv og vores kultur, et monstrøst troldspejl, sådan springer han frem med trickstеrens klovnehår og en humor strømmende direkte op fra den kollektive underbevidsthed; han holder spejlet frem og viser Vesten sit eget ansigt. Trump er et kaoselement. Jeg afskyr ham og jeg afskyr hans politik. Men jeg har en vis forkærlighed for kaoselementer. Og også ulven er et kaoselement. Se hvordan den vandrer ind i trygge Danmarks gyllegeografi, ligeglad med, at der ligger et land her, den er som et spejl for os.

Nu holdes spejlet op. Hvad viser det?

En ung familiefar fra Vestjylland.

Ifølge DR Nyheder vil han "kunne tage på picnic i ro og fred uden fare for ulven".

Men kære ven, det er ikke værdigt. Det er under den menneskelige værdighed. For verden er stor og vild og voldsom, og den er ikke skabt for at du kan tage på picnic i den. Ulven er et sendebud og den hyler:

Husk menneske! Universet er ikke til for dig. Husk det, eller det skal blive din undergang. Jeg sluger din sol og dræber din gud. Glemte du yin og yang? Dagene i Paradis som du kendte det er ovre. Nye verdener vil fødes. Opfør dig klogt, hvis du vil hjælpe til med at opføre dem. Der findes ingen orden uden kaos, ingen trygghed uden vildskab, ingen fred uden krig. Det er et dagligt arbejde at opretholde balance. At opretholde de beboelige verdener.

Pas på i trafikken, kære medmennesker – den er farlige-re end en ulv. Pas på den stressede forælder der kommer tordnende langs søerne på sin tank af en motoriseret Christianiacykel – den er farligere end en ulv. Pas på når du kommer luksuschokoladen fra Peter Beier i munden – det er farligere end en ulv. Pas på i kærligheden – den er farligere end en ulv. Pas på med selfiestangen oppe på klippekanten – det er farligere end en ulv.

København september 2018.

Maleri: *Lyset bryder gennem skyerne over et hedelandskab* af Gotfred Rode (1891)

ESSAY AF THEIS ØRNTOFT

ESSAY AF THEIS ØRNTOFT